

Список використаних джерел

1. Двудіт З. П., Петрова Я. Ю. Типи конфліктів персоналу та шляхи їх вирішення в діяльності підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 12. С. 35–40. DOI: [10.32702/2306-6806.2021.12.35](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.12.35)
2. University of Groningen. Introduction: On Conflict. URL: <https://pure.rug.nl/ws/portalfiles/portal/2941825/CONFLICT.pdf> (дата звернення: 19.05.2024).
3. Grand Valley State University. What is workplace conflict? URL: <https://www.gvsu.edu/hro/conflict-resolution-process-crp-112.htm> (дата звернення: 20.05.2025).
4. Business Training Media. What is Workplace Conflict? URL: <https://www.businesstrainingmedia.com/what-is-workplace-conflict.php> (дата звернення: 21.05.2024).
5. HRDevelopmentinfo. Types of Conflict in the Work\$ place and How to Resolve Them. URL: <https://hrdevelopmentinfo.com/types-of-conflict-in-the-workplace/> (дата звернення: 23.05.2024).
6. Національна служба посередництва і примирення. URL: <https://www.nspp.gov.ua/home/povnovazhennya-ta-zavdannya-nspp>

Харабара В.М., к.е.н., доцент

Грешко Р.І., к.е.н., доцент

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

«ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ» ЯК ТРИГЕР СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Світ стрімко змінюється, і одним із ключових факторів цих змін є перехід до зеленої економіки. Цей процес ґрунтується на принципах сталого розвитку, які передбачають збереження навколишнього середовища та відповідальне використання природних ресурсів.

У світі, де екологізація стає пріоритетом, дослідження шляхів модернізації світової фінансової системи набуває особливої ваги. Програма ООН з навколишнього середовища оцінює, що для досягнення цілей сталого розвитку знадобиться 5-7 трильйонів доларів інвестицій. Традиційні методи фінансування стають менш привабливими та ефективними. Тому виникає потреба у «зеленому» перенаправленні капітальних потоків, щоб модернізувати фінансову систему відповідно до принципів сталого розвитку. Однак існує потреба в роз'ясненні таких термінів, як «зелене фінансування», «екологічне фінансування», «екологічні інвестиції» або «інвестиції у боротьбу зі зміною клімату». Вважається, що вперше сфера «зелених» чи «екологічних» фінансів була визначена Річардом Сандором у 1992 році у розробленій навчальній програмі для студентів Колумбійського університету [3]. Однак остаточне визначення та структура так званих «зелених» або «екологічних» фінансів ще не розроблені.

«Зелені фінанси», також відомі як «екологічні фінанси», охоплюють широкий спектр фінансових інструментів та ресурсів, спрямованих на підтримку екологічно чистих та стійких проєктів, технологій та галузей в цілому. Їх вплив можна розглядати як у вузькому, так і в широкому сенсі.

У вузькому сенсі «зелені фінанси» стосуються прямого фінансування екологічно чистих проєктів. Це може включати:

- «зелені кредити»: кредити, надані банками або іншими фінансовими установами для підтримки проєктів, що сприяють зменшенню викидів парникових газів, покращенню енергоефективності або іншим екологічним цілям;
- «зелені облигації»: боргові цінні папери, випущені для фінансування екологічно чистих проєктів;
- інвестиції в екологічний капітал: вкладення в екологічно чисті компанії або проєкти.

У широкому сенсі «зелені фінанси» охоплюють не лише пряме фінансування, але й ширший спектр заходів, спрямованих на стимулювання сталої економіки. Це може включати:

- інтеграцію екологічних та соціальних факторів (ESG) у процес прийняття інвестиційних рішень: інвестори, які використовують принципи ESG, беруть до уваги не лише фінансову віддачу, але й екологічний та соціальний вплив своїх інвестицій.
- підтримку розвитку зелених ринків: це може включати створення нових стандартів та інструментів «зеленого фінансування», а також підвищення обізнаності та надання технічної допомоги учасникам ринку.

- сприяння державно-приватному партнерству: співпраця між урядами та приватним сектором може відігравати важливу роль у мобілізації інвестицій у «зелені проекти».

«Зелені фінанси» відіграють дедалі важливішу роль у переході до сталої економіки. Вони мобілізують інвестиції, необхідні для фінансування екологічно чистих технологій, проектів та галузей, а також сприяють розвитку більш відповідального та екологічно чистого бізнесу. Важливо зазначити, що «зелені фінанси» – це не просто нове джерело фінансування. Це комплексний підхід, який охоплює широкий спектр інструментів та заходів, спрямованих на стимулювання сталої економіки та збереження довкілля для майбутніх поколінь.

Україна, як і багато інших країн світу, визнає важливість розвитку зелених фінансів для досягнення цілей сталого розвитку та вирішення проблем зміни клімату. Варто зазначити, що загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу визначає методи досягнення Україною критеріїв набуття членства в ЄС та розвиток у провідних сферах. Ця програма є надією та не виконується у визначених законом формах та термінах. Саме невиконання імплементації вимог і уповільнює інтеграцію України до Європейського Союзу. Відповідно також одним із завдань G20 у їх стратегічній меті економічного зростання є розширення сфери застосування «зеленого» фінансування. З цією метою створено Дослідницьку групу зелених фінансів GFSG (Green Finance Study Group), метою якої є вироблення варіантів вирішення цієї проблеми [1].

В Україні, як і в багатьох інших країнах, набирає обертів концепція «зеленого інвестування». Одним з її важливих елементів можуть стати «зелені» кредити, які пропонують так звані «зелені банки». Ці банки, поширені в деяких регіонах розвинених країн, відрізняються від традиційних комерційних банків кількома ключовими аспектами: «зелені банки» зазвичай пропонують нижчі ставки за депозитами, ніж традиційні банки; кошти, залучені «зеленими банками», спрямовуються переважно на фінансування екологічних проектів у регіонах проживання їх основних вкладників; завдяки цій практиці вкладники «зелених банків» не лише отримують відсотки за своїми депозитами, але й сприяють покращенню екологічної ситуації в своїх регіонах. Україна посідає 42 місце у світовому рейтингу країн за привабливістю зелених інвестицій за 2023 рік, обсяг зелених облігацій, випущених в Україні, зріс з 750 мільйонів євро у 2020 році до 2,7 мільярда євро у 2023 році, а загальний обсяг зелених інвестицій в Україні оцінюється у 10 мільярдів доларів США за 2022 рік.

Перехід до «зеленої економіки» стає все більш актуальним завданням. Проте, для досягнення цієї мети, необхідно чітко розуміти існуючі проблеми та розробити стратегії їх подолання.

Широке використання інструментів екологічного інвестування, таких як «зелений тариф», «зелені облігації», «теплі кредити» та інші, може мати позитивний вплив. Однак, важливо враховувати їхню вищу вартість у порівнянні з традиційними інвестиційними інструментами.

На даному етапі розвитку фінансової системи України, поняття «зелені фінанси» та «екологічні фінанси» можна вважати тотожними. Проте, з часом структура екологічних фінансів буде ширшою, ніж структура «зелених фінансів». Використання інструментів екологічного інвестування, поряд з іншими заходами, може допомогти Україні на шляху до «зеленої економіки». Це сприятиме покращенню екологічної ситуації, створенню нових робочих місць та підвищенню енергоефективності.

Важливо пам'ятати, що «зелені фінанси» – це не лише інструменти для інвестування. Це комплексний підхід, який охоплює широкий спектр заходів, спрямованих на стимулювання сталої економіки та збереження довкілля для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел

1. Карлін М.І., Івашко О.А. Зелені фінанси як новий напрям залучення інвестицій в економіку України. *Економічний форум* 3. 2020. URL: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/142/133 (дата перегляду: 09.05.2024)
2. Марчук Ю.М., Голян В.А., Коробка Р.В., Заставний Ю.Б. Зелені інвестиції як складова фінансово-інвестиційного забезпечення екологізації національної економіки: відтворювальні та секторальні виміри. *Економічна наука*. 2024. Сс. 19-25. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/3169/3205> (дата перегляду: 10.05.2024)
3. Орехова Т.В., Роздобудько М.М., Теоретичні аспекти та основні тенденції розвитку “зелених» інвестицій в глобальному вимірі. *Економіка і організація управління*. 2022. №1(45). Сс. 39-46.